

SMJERNICE ZA UTVRĐIVANJE IDENTITETA NELEGALNIH MIGRANATA

(USKLAĐIVANJE PROCEDURE IDENTIFIKACIJE)
ZA MARRI UČESNICE

JANUAR 2016

1 | UVOD

Cilj ovog dokumenta je da pruži pregled aktivnosti koje treba preduzeti u cilju usklađivanja procedura utvrđivanja identiteta osoba (migranata), koje su uključene u procedure nadležnih organa MARRI učesnica.

Identitet je niz pravnih (ime, prezime) i fizičkih osobina (izgled) pojedinca koji ga razlikuju od drugih.

Ovaj dokument uzima u obzir nacionalna zakonodavstva MARRI učesnica i ne umanjuje važnost niti jedne odredbe nacionalnog zakonodavstva ili upravne prakse MARRI učesnica. Utvrđivanje i potvrda identiteta se temelji na nacionalnim zakonodavstvima MARRI učesnica. Sve MARRI učesnice utvrđuju identitet stranaca na temelju važećih dokumenata (lične karte, pasoša). To se može uvesti kao minimalni standard u svim MARRI učesnicama u cilju apsolutne verifikacije identiteta.

2 | CILJ

Cilj procesa identifikacije je da obezbijedi pravilnu identifikaciju osoba koje su uključene u proceduru sa nadležnim organima.

3 | IZAZOVI

- A) Sprovođenje propisnog pretresa migranta i njegovih/njenih ličnih stvari u potrazi za relevantnim dokumentima u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
- B) Uspostavljanje inicijalnog povjerenja između migranta i službenika u toku intervjua.
- C) Sa posebnom pažnjom se treba fokusirati na pravilan izbor prevodioca.
- D) Uzimanje prvobitne izjave od migranta, u kojoj on/ona navodi svoj identitet (svijestan posljedica u slučaju lažnih tvrdnji)
- E) Migranti nemaju dokumente koji dokazuju njihov identitet (dokumenti su izgubljeni tokom putovanja, oduzeti su im od strane posrednika ili migranata kojim nije u interesu da daju dokumente iz različitih razloga, itd.).

- F)** Prihvatanje druge dokumentacije osim one koja dokazuje identitet migranta. Prapatni dokumenti su obično oni dokumenti koji ne sadrže fotografiju ili pečat/potpis organa izdavanja. Pridružni dokumenti se sve češće koriste u procesu utvrđivanja identiteta. Isto se odnosi i na fotokopije dokumenata.
- G)** Ocjena vjerodostojnosti dokumentacije treba da bude deo redovnog postupka; u suprotnom, to bi moglo dovesti do povećanog broja pokušaja da se odgovorne institucije dovedu u zabludu sa prezentovanim falsifikovanim dokumentima.
- H)** Različiti nivoi utvrđivanja identiteta: u procesu povratka, identitet ilegalnog migranta se mora utvrditi/potvrditi, jer u procesu međunarodne zaštite identitet nije odlučujući faktor.
- I)** Utvrđivanje i određivanje zemlje porijekla i utvrđivanje identiteta migranta se treba obavljati u skladu sa zakonom.
- J)** Važni faktori su i utvrđivanje ranjivih grupa (uključujući i ocijenu starosti), posrednika, sumnje u krivična djela i rad sa velikim grupama.
- K)** Podizanje svijesti dobro obučених službenika koji rade sa migrantima o značaju kontrole/verifikacije dokumenata.

4 | METODE

Bez obzira na metode koje se koriste pri utvrđivanju identiteta, u toku čitavog postupka utvrđivanja identiteta trebaju se poštovati osnovna načela jednakosti, raznolikosti i nediskriminacije. Posebnu pažnju treba posvetiti pojedincima koji su u opasnosti od fizičkih i psihičkih povreda, žrtvama trgovine ljudima, kao i onima koji se ne mogu brinuti o samima sebi i o drugima (ranjive grupe).

U slučajevima stranaca sa dokumentima i onih bez dokumenata, u MARRI učesnici se primjenjuju različite metode utvrđivanja identiteta.

GLAVNI CILJ:
potvrditi identitet osobe

A) STRANCI SA DOKUMENTIMA

MARRI učesnice uglavnom utvrđuju identitet pomoću prezentovanih dokumenata (osnovni, prateća dokumenta ili kopije tih dokumenata) koje migrant prezentuje, nakon čega uslijedi ispitivanje/verifikacija dokumenata. U takvom slučaju, nadležni organi treba da imaju mogućnost da pošalju dokument mjerodavnoj specijalizovanoj jedinici koja je u MARRI učesnici odgovorna za utvrđivanje autentičnosti dokumenata.

B) STRANCI BEZ DOKUMENATA

Metodi koji se koriste radi utvrđivanja identiteta u odsustvu kredibilnih informacija

U slučajevima u kojima migrant nema dokumenta, MARRI učesnica može da koristiti jedan od slijedećih metoda prilikom utvrđivanja identiteta takvog migranta:

- ▶ intervju sa migrantom
- ▶ upoređivanje otisaka prstiju sa nacionalnom i drugim bazama podataka
- ▶ upoređivanje fotografija sa nacionalnom i drugim bazama podataka
- ▶ konsultacije sa zemljom porijekla (putem diplomatskih kanala ili sa oficir za vezu)

MARRI učesnice trebaju razmotriti uvođenje i primjenu (onamo gdje to nije uvedeno) i drugih metoda, kao što su:

- ▶ analiza DNK
- ▶ procijena starosti
- ▶ prisilne metode, uključujući i prisilni pretres ličnih stvari migranta
- ▶ analiza jezika.

INTERVJU SA MIGRANTOM

GLAVNI CILJ: prikupiti dovoljno relevantnih informacija, kako bi se verifikovale i potvrdile izjave ukoliko su u skladu sa prpratnim dokumentima i navedenim identitetom.

Intervju treba sprovesti na način koji pomaže da se sa visokim stepenom sigurnosti utvrdi zemlja porijekla stranca. Nakon toga treba da usledi utvrđivanje ličnog identiteta stranca. Intervju treba da omogući strancu da dokaže svoj identitet za koji je strancu: a) izričito izjavio da je njegov i b) prezentirao dokaze koji dokazuju da je istinit. Dokazi se potvrđuju kao validni i/ili autentični i kao dokazi koji pripadaju pojedincu.

Pitanje jezika koji stranac razumije treba da se riješi na pravilan način. Iz tog razloga, MARRI učesnice treba da angažuju prevodioca kao važnog instrumenta za utvrđivanje identiteta. Prevodilac ima značajnu ulogu tokom intervju sa strancem, ali ne treba da ima vodeću ulogu - intervju treba da vodi odgovorni službenik. Pravilan izbor prevodioca i dobra saradnja treba da rezultiraju boljim kvalitetom intervju.

KORIŠĆENJE UPITNIKA

MARRI učesnice mogu da koriste (osnovni) upitnik u cilju prvog u nizu skrininga i utvrđivanja/potvrde nacionalnog identiteta/etničke pripadnosti. Osim toga, upitnik može da se proširi sa detaljnim pitanjima u vezi ličnog identiteta, grupa, fasilitatora, plaćenog iznosa, zloupotrebe dokumenata, uvrđivanja ranjivih grupa, razloga za napuštanje zemlje porijekla, itd.

Slijedeće su grupe pitanja koja treba uključiti kao minimum u upitnik radi potvrde nacionalnog identiteta:

1. Osnovne informacije o zemlji (zastava, nacionalna himna, predsjednik, institucije, itd.).
2. Religija, etničke grupe, jezici, dijalekti.
3. Detaljna pitanja o administrativnoj podjeli (okruzi, kantoni, provincije, glavni grad, itd.).
4. Foto-pitanja.
5. Pitanja u vezi rute.

Druge tehnike i instrumenti koje preporučuju i izrađuju relevantne međunarodne organizacije, zajedno sa nacionalnim institucijama.

5 | PROCEDURE / KORACI:

Od stranaca se zahtijeva da daju lične podatke (ime, datum rođenja i adresu, itd.) - **deklarisani identitet**.

Od stranca se traži da **prezentuje dokaze** o deklarisanom identitetu (svaka od MARRI učesnica utvrđuje spisak potrebnih dokaza).

Prezentirani dokazi se provjeravaju kako bi se odlučilo dali se radi o autentičnim i/ili validnim dokumentima (**Validacija**).

Stranac se upoređuje sa prezentovanim dokazima i/ili sa saznanjima u vezi deklarisanog identiteta, u cilju utvrđivanja dali se isti odnose na njega /nju (**Verifikacija**).

Deklarisani identitet se podvrgava provjerama, kako bi se utvrdilo dali isti postoji (**Evidencija**).

Na kraju procesa, deklarisani identitet se ili potvrđuje (Djelimično potvrđen) ili se ne potvrđuje. Ukoliko je to primjenjivo, djelimično potvrđeni identitet treba da da opis nivoa sigurnosti.

	DOKUMENT	SLIJEDEĆI KORACI
OCIJENA DOKUMENATA	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ispitati sva dokumenta temeljno u cilju otkrivanja falsifikovanih /lažnih dokumenata (ukoliko je takva stručnost raspoloživa) ▶ Verifikovati autentičnost prezentovanih dokumenata (uz pomoć nacionalnih baza podataka ili sistema, INTERPOL-a, EUROPOL-a, ambasada) ▶ Provjeriti pečate i za ulaz i za izlaz, vize i sl., kako bi se potvrdila priča tražitelja ▶ Verifikovati način na koji je dokument dobijen (posebno u slučajevima u kojima se takvi dokumenti obično ne traže) ▶ Pretres tražitelja i njegovih/njenih ličnih stvari u potrazi za relevantnim dokumentima, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ukoliko se utvrdi da su dokumenti falsifikovani, tražilac treba da dobije šansu da obrazloži kako ih je dobio. ▶ Koja je relevantnost prezentovanih dokumenata.

PRIKUPLJANJE INFORMACIJA O IDENTITETU

IZJAVA

- ▶ Dati strancu mogućnost da jasno deklariše svoj identitet
  - ▶ Zatražiti od stranca da pruži dokaze koji potvrđuju njegov identitet
  - ▶ Koristite standardizovani obrazac /upitnik kad prikupljate osnovne informacije o ličnom identitetu (ime, prezime, itd.)
  - ▶ Fokusirajte se na pitanja vezana za utvrđivanje /verifikaciju identiteta
  - ▶ Angažujte prevodioca
-
- ▶ Koristite upitnik u toku inicijalnog skrininga i u cilju utvrđivanja/ potvrde nacionalnog identiteta/etničke pripadnosti. Upitnik se može proširiti sa detaljnim pitanjima u vezi grupa, fasilitatora, ruta, plaćenog iznosa, zloupotrebe dokumenata, utvrđivanja ranjivih grupa, itd.

SLIJEDEĆI KORACI

- ▶ Procijenite / uporedite prikupljene informacije sa dokumentima koji su prezentovani / dati u prilog
- ▶ Procijenite kredibilnost / kontradiktornost izjava drugih pojedinaca ili grupa

	INTERVJU	SLIJEDEĆI KORACI
VERIFIKUJTE “PRIČU”	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Pripreme za intervju pomoću savremenih tehnika, razmjene informacija ▶ Intervju treba da se sprovodi na način prilagođen pojedincu, a ne kao rutinska procedura ▶ Prikupite tačne i sigurne informacije o razlozima tražitelja za podnošenje zahtjeva za zaštitu na fer i efikasan način ▶ Pomognite tražitelju da ispriča čitavu priču time što ćete postavljati adekvatna pitanja na adekvatan način ▶ Dajte tražitelju mogućnosti da pojasni eventualne nedosljednosti ▶ Prikupite informacije o razlozima za napuštanje zemlje porijekla ▶ Posmatrajte vanjski izgled tražitelja (karakteristične crte lica, boja kože...) i donesite zaključak na osnovu ličnog iskustva 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Procijenite dali je priča kompatibilna sa prezentiranim dokumentima / informacijama o zemlji porijekla ▶ Održavajte dobru saradnju sa prevodiocem
	BIOMETRIKA	SLIJEDEĆI KORACI
UZMITE OTISKE PRSTIJU I FOTOGRAFIJU	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uzmite otiske prstiju u skladu sa važećim zakonom ▶ Verifikujte otiske uporedivši ih sa postojećom bazom podataka ▶ Fotografišite tražitelja ▶ Provjerite lične podatke provjerivši ih u nacionalnoj bazi podataka (upozorenja, potjernice, vize, prelasci granica...) i u međunarodnim bazama podataka (t.j. Interpol). 	

SARADNJA	<p style="text-align: center;">SARADNJA SA AMBASADAMA/KONZULATIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Održavajte dobru saradnju sa ambasadama (konzularnim odijeljenjima, policijom i kulturnim atašeima) i konzulatima ▶ Verifikujte dokumente i/ili informacije putem ambasada ▶ Angažirajte službenika za vezu (ubrzajte proces, razmijenite informacije) 	<p style="text-align: center;">SLIJEDEĆI KORACI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Održavajte u kontinuitetu dobru saradnju sa međunarodnim akterima koji su pretstavljani na lokalnom nivou.
OSNOVNE INFORMACIJE	<p style="text-align: center;">INFORMACIJE O ZEMLJI POREKLA - IZP</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Prikupite i budite upoznati sa relevantnim i ažurnim informacijama o zemlji porijekla, kako bi razumijeli situaciju tražitelja ▶ Odgovarajuće korišćenje prikupljenih IZP ▶ Linkovi sa zemljama porijekla (aneks ovog dokumenta) 	<p style="text-align: center;">SLIJEDEĆI KORACI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Potvrdite ili indicirajte nedosljednosti u vezi elemenata njegovih/njenih izjava i IZP.
	<p style="text-align: center;">RAZMIJENA INFORMACIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Razmijena informacija sa relevantnim organima u zemlji kao i u drugim državama u cilju utvrđivanja identiteta (t.j. PCC SEE) 	<p style="text-align: center;">SLIJEDEĆI KORACI</p>

SARADNJA SA NEVLADINIM I SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

SLIJEDEĆI KORACI

SARADNJA

- ▶ Zatražiti pomoć od relevantnih međunarodnih organizacija u procesu utvrđivanja identiteta (na pr., UNCHR, IOM)
- ▶ Zatražiti pomoć od relevantnih nevladinih organizacija u procesu utvrđivanja identiteta kada je to potrebno
- ▶ Dostaviti relevantne informacije o slučaju međunarodnim i nevladinim organizacijama, kako bi dobili informacije koje su potrebne radi utvrđivanja identiteta
- ▶ Ostvariti saradnju sa strancima iz trećih zemalja (koji žive u zemlji i imaju relevantna znanja o zemlji porijekla)

KORISNI LINKOVI ZA ZEMLJE PORIJEKLA:

EUROPEAN ASYLUM SUPPORT OFFICE	https://easo.europa.eu/ asylum-documentation/ easo-publication-and-documentation/	Javno dostupni dokumenti daju opštu sliku stanja u odabranim zemljama
EUROPEAN COUNTRY OF ORIGIN INFORMATION	www.ecoi.net	Sistem za zemlje porijekla austrijskog Crvenog Krsta, koji prikuplja, strukturira i obrađuje javno dostupne informacije o zemljama porijekla, sa fokusom na potrebe advokata koji zastupaju tražitelje azila, savjetnike izbjeglica i osoba koje odlučuju o zahtjevima za azil i druge forme međunarodne zaštite.

REFWORLD	www.unhcr.org/refworld/	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
AMNESTY INTERNATIONAL	www.amnesty.org	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
HUMAN RIGHTS WATCH	www.hrw.org	Daje sliku o opštoj situaciji na polju ljudskih prava u odabranim zemljama.
INTERNATIONAL CRISIS GROUP	www.crisisgroup.org	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
UK BORDER AGENCY	www.gov.uk/government/collections/country-information-and-guidance	Daje informacije o zemlji porijekla tražitelja azila.
UK FOREIGN & COMMONWEALTH OFFICE	http://centralcontent.fco.gov.uk/	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
KURDWATCH	www.kurdwatch.org/	Daje izvještaje o slučajevima povrede ljudskih prava Kurda u Siriji.

British Embassy
Skopje

Ova publikacija je izrađena uz podršku Ambasade Velike Britanije u Skoplju, u okviru projekta Poboľšanje procedura za utvrđivanje identiteta ilegalnih migranata u MARRI regionu. Stavovi i mišljenja izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju stavove Britanske ambasade u Skoplju.

